

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 164/18

Λουξεμβούργο, 6 Νοεμβρίου 2018

Απόφαση στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-569/16 και C-570/16
Stadt Wuppertal κατά Maria Elisabeth Bauer και
Volker Willmeroth κατά Martina Broßonn

Οι κληρονόμοι θανόντος εργαζομένου μπορούν να ζητήσουν από τον πρώην εργοδότη του αποζημίωση για την ετήσια άδεια μετ' αποδοχών την οποία ο εργαζόμενος αυτός δεν είχε λάβει πριν από τον θάνατό του

Συγκεκριμένα, το δικαίωμα του θανόντος εργαζομένου σε χρηματική αποζημίωση για τη μη ληφθείσα άδεια είναι μεταβιβάσιμο αιτία θανάτου στους κληρονόμους του

Οι θανόντες σύζυγοι των Maria Elisabeth Bauer και Martina Broßonn απασχολούνταν από τον δήμο Wuppertal (Γερμανία) και από τον Volker Willmeroth, αντιστοίχως. Δεδομένου ότι οι κληρονομούμενοι δεν είχαν λάβει, πριν από τον θάνατό τους, όλες τις ημέρες ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών που δικαιούνταν, η M. E. Bauer και η M. Broßonn, ζήτησαν ως μοναδικές κληρονόμοι, από τους πρώην εργοδότες των συζύγων τους χρηματική αποζημίωση για τις ημέρες αυτές. Κατόπιν της αρνήσεως του δήμου Wuppertal και του V. Willmeroth να καταβάλουν την αποζημίωση αυτή, η M. E. Bauer και η M. Broßonn άσκησαν αγωγές ενώπιον των γερμανικών δικαστηρίων εργατικών διαφορών.

Το Bundesarbeitsgericht (ομοσπονδιακό δικαστήριο εργατικών διαφορών, Γερμανία), που επελήφθη των διαφορών αυτών, ζήτησε από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει, στο πλαίσιο αυτό, το δίκαιο της Ένωσης¹ κατά το οποίο κάθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα σε περίοδο ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών διάρκειας τουλάχιστον τεσσάρων εβδομάδων το οποίο μπορεί να αντικαθίσταται από χρηματική αποζημίωση μόνον σε περίπτωση λύσης της σχέσης εργασίας.

Το Bundesarbeitsgericht υπενθυμίζει ότι το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει, το 2014, ότι το δικαίωμα του εργαζομένου σε ετήσια άδεια μετ' αποδοχών δεν αποσβέννυται με τον θάνατό του².

Εντούτοις, διερωτάται αν ισχύει το ίδιο όταν το εθνικό δίκαιο, όπως στη συγκεκριμένη περίπτωση το γερμανικό δίκαιο, δεν επιτρέπει να καταστεί ένα τέτοιο δικαίωμα χρηματικής αποζημιώσεως μέρος της κληρονομιαίας περιουσίας. Επιπλέον, εκτιμά ότι ο σκοπός του δικαιώματος ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών που συνίσταται στην παροχή στον εργαζόμενο της δυνατότητας να αναπαυθεί και να έχει στη διάθεσή του ένα χρονικό διάστημα αναψυχής και ψυχαγωγίας δεν μπορεί πλέον να επιτευχθεί μετά τον θάνατο του ενδιαφερομένου.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο επιβεβαιώνει ότι, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, ο θάνατος του εργαζομένου δεν συνεπάγεται απόσβεση του δικαιώματός του σε ετήσια άδεια μετ' αποδοχών. Επιπλέον, διευκρινίζει ότι οι κληρονόμοι του εργαζομένου μπορούν να ζητήσουν χρηματική αποζημίωση για την ετήσια άδεια μετ' αποδοχών την οποία αυτός δεν είχε λάβει πριν από τον θάνατό του.

Στην περίπτωση που το εθνικό δίκαιο αποκλείει το ενδεχόμενο αυτό και, ως εκ τούτου, δεν συνάδει προς το δίκαιο της Ένωσης, οι κληρονόμοι μπορούν να επικαλεστούν απευθείας το δίκαιο της Ένωσης τόσο έναντι εργοδότη που είναι δημόσια αρχή όσο και έναντι ιδιώτη εργοδότη.

¹ Οδηγία 2003/88/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας (ΕΕ 2003, L 299, σ. 9), και Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

² Απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Ιουνίου 2014, Bollacke (C-118/13, βλ. επίσης ΑΤ [αριθ. 83/149](#)).

Το Δικαστήριο δέχεται ότι αναπόφευκτη συνέπεια του θανάτου του εργαζομένου είναι η απώλεια της δυνατότητας αυτούσιας χρήσεως του χρόνου αναπαύσεως και αναφυχής που συνδέεται με την ετήσια άδεια μετ' αποδοχών την οποία αυτός δικαιούνταν. Εντούτοις, η αυτούσια χρήση του χρόνου ανάπαυσης είναι μία από τις δύο πτυχές του δικαιώματος ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών, το οποίο αποτελεί ουσιώδη αρχή του κοινωνικού δικαίου της Ένωσης και κατοχυρώνεται ρητά ως θεμελιώδες δικαίωμα στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το θεμελιώδες αυτό δικαίωμα περιλαμβάνει επίσης το δικαίωμα στην καταβολή αποδοχών κατά τη διάρκεια της άδειας, καθώς και το, άρρηκτα συνδεδεμένο με το δικαίωμα ετήσιας άδειας «μετ' αποδοχών», δικαίωμα στην καταβολή χρηματικής αποζημιώσεως για τη μη ληφθείσα ετήσια άδεια κατά τη λύση της σχέσης εργασίας.

Η χρηματική αυτή πτυχή του δικαιώματος είναι αμιγώς περιουσιακής φύσης και, ως εκ τούτου, προορίζεται να αποτελέσει μέρος της περιουσίας του ενδιαφερομένου, με αποτέλεσμα ο θάνατός του να μην μπορεί να την αφαιρέσει αναδρομικά από την περιουσία αυτή και, κατά συνέπεια, να στερήσει από εκείνους που πρόκειται να την κληρονομήσουν, τη δυνατότητα να απολαύσουν πραγματικά την περιουσιακή αυτή πλευρά του δικαιώματος ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών.

Σε περίπτωση που είναι αδύνατη η ερμηνεία εθνικής κανονιστικής ρύθμισης (όπως η επίμαχη γερμανική ρύθμιση) κατά τρόπο ώστε να συνάδει προς το δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δικαστήριο που επιλαμβάνεται ένδικης διαφοράς μεταξύ του κληρονόμου θανόντος εργαζομένου και του πρώην εργοδότη του εργαζομένου αυτού οφείλει να μην εφαρμόσει την εν λόγω εθνική κανονιστική ρύθμιση και να μεριμνήσει ώστε ο εν λόγω κληρονόμος να εισπράξει, εις βάρος του πρώην εργοδότη, χρηματική αποζημίωση για την κεκτημένη βάσει του δικαίου της Ένωσης ετήσια άδεια του εν λόγω εργαζόμενου την οποία αυτός δεν είχε λάβει πριν από τον θάνατό του.

Το εθνικό δικαστήριο υπέχει αυτή την υποχρέωση ανεξαρτήτως του αν αντίδικοι στην διαφορά είναι ο κληρονόμος και ένας εργοδότης που αποτελεί δημόσια αρχή (όπως ο δήμος Wuppertal) ή ο κληρονόμος και ένας ιδιώτης εργοδότης (όπως ο V. Willmeroth)³.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106

---

³ Το Δικαστήριο υπενθυμίζει συναφώς ότι μια οδηγία δεν μπορεί αφ' εαυτής να γεννά υποχρεώσεις εις βάρος ιδιώτη και επομένως δεν χωρεί επίκλησή της έναντι αυτού. Εντούτοις, όσον αφορά το δικαίωμα ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών, είναι δυνατή στο πλαίσιο τέτοιας διαφοράς η επίκληση του Χάρτη.